

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึงสภาพความต้องการ ปัญหา กิจกรรม และการใช้เวลาของนักเรียนตาบอด มีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยดังนี้คือ

การเลือกแหล่งที่จะทำการศึกษา

เนื่องจากคณะผู้วิจัยมีความสนใจอย่างยิ่งต่อเด็กตาบอด โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการและปัญหาของเด็ก การที่จะนำเอาความคิดของบุคคลที่เป็นปกติหรือตาไม่พิการ เข้าไปกำหนด หรือตัดสินว่า สิ่งที่ได้กระทำไปนั้นเกิดจากความต้องการของเด็กตาบอดอาจจะไม่เป็นการถูกต้อง การที่ได้ศึกษาให้เข้าใจในเรื่องราวของคนตาบอด อาจช่วยให้คนที่ต้องการจะทำงานกับคนตาบอดได้มีแนวทางที่ถูกต้องในการจะสนองตอบความต้องการของคนตาบอด และไม่ก่อให้เกิดปัญหาตามมา ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ เป็นที่ทำการศึกษาและเนื่องจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนมีไม่มากนัก จึงทำการสัมภาษณ์นักเรียนทุกคนในโรงเรียน ลักษณะของโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือมีดังนี้ คือ

1. เป็นทั้งโรงเรียนประจำและไป-กลับ
2. นักเรียนส่วนใหญ่มาจากเขตชนบทในภาคเหนือ เป็นนักเรียนอยู่ประจำ ส่วนนักเรียนที่มีบ้านอยู่ในเขตเมือง เป็นนักเรียนไป-กลับ
3. การเรียนการสอนใช้หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
4. คณะครูประกอบด้วย
 - 4.1 ข้าราชการครูจากกองศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
 - 4.2 ครูตาพิการ เป็นครูของมูลนิธิช่วยและให้การศึกษาคคนตาบอดภาคเหนือ
 - 4.3 ลูกจ้างประจำตาพิการ จากกองการศึกษาพิเศษ

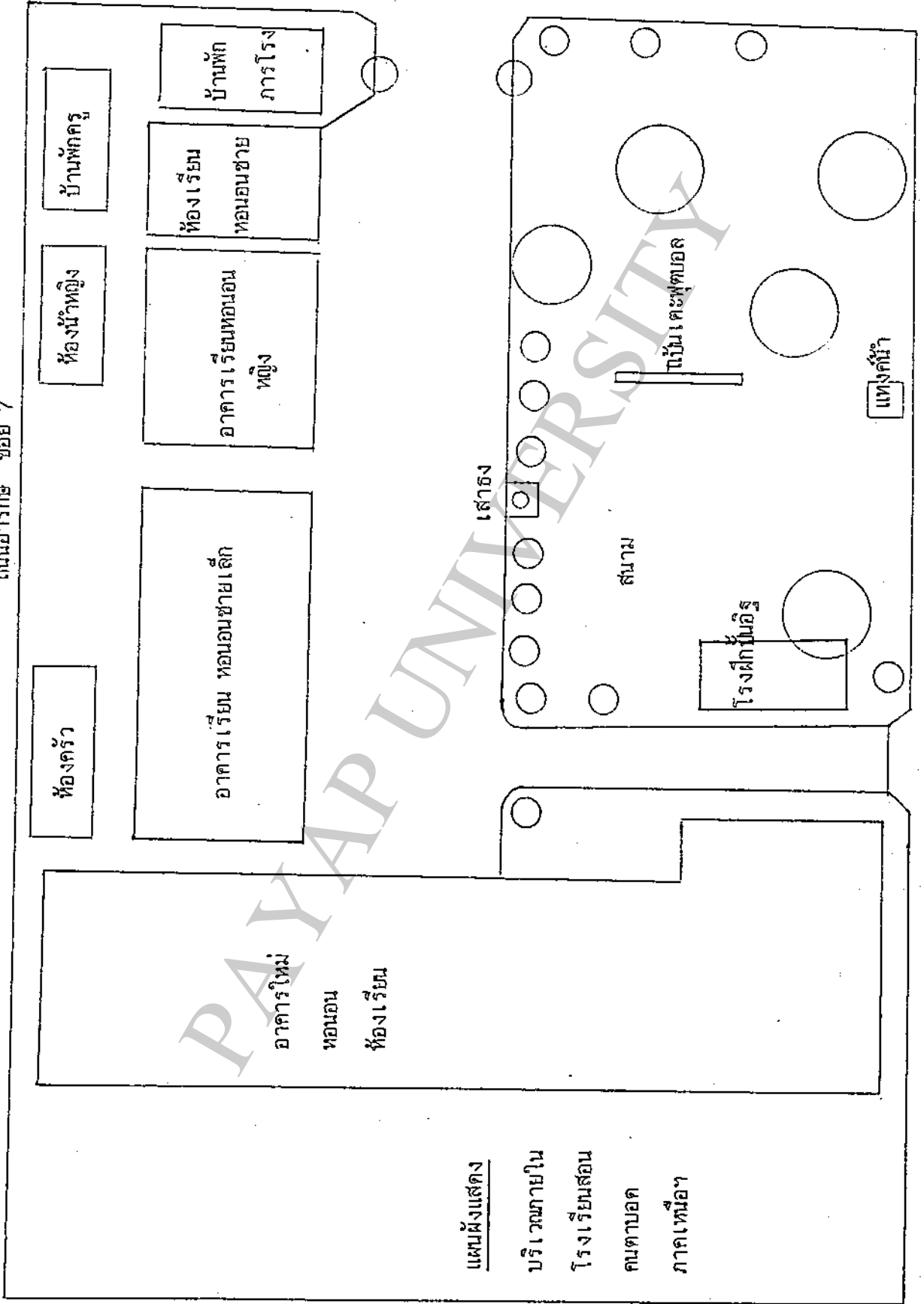
ประวัติความเป็นมาและที่ตั้งของโรงเรียน

โรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ ถนนนารักษ์ ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 2 ไร่ 2 งาน 88 ตารางวา ซึ่งเป็นที่เช่าสงฆ์ ต่อมาทางโรงเรียนได้รับพระราชทานที่ดินจาก สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารีอีก 2 งาน 58 ตารางวา รวมเนื้อที่ทั้งหมด 3 ไร่ 1 งาน 40 ตารางวา

โรงเรียนเปิดดำเนินการสอนเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2503 โดยอาศัยบ้านเช่าของนายแพทย์มณู แฉนมนตรี ตั้งอยู่ถนนราชมรรคา เป็นอาคารเรียนชั่วคราว ปี พ.ศ. 2505 สันเกล้าทั้งสองพระองค์เสด็จแปรพระราชฐานยังจังหวัดเชียงใหม่ ได้พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้คณะกรรมการคณะครู และนักเรียนได้เข้าเฝ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานเงิน 20,000 บาท เพื่อบำรุงโรงเรียน คณะกรรมการมูลนิธิ ฯ ได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้า-พระบรมราชินีนาถ ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์โรงเรียน ซึ่งทางโรงเรียนก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ทรงรับเป็นองค์อุปถัมภ์

ต่อมา ทางโรงเรียนมีนักเรียนเพิ่มมากขึ้น อาคารเรียนคับแคบคณะกรรมการมูลนิธิ ฯ ได้จัดแสดงละครการกุศล เรื่อง "เลือดสุพรรณ" ขึ้น ณ พุทธสถาน เชียงใหม่ เงินรายได้จากการแสดงละครสมทบกับเงินผู้มีเมตตาจิต ได้นำมาก่อสร้างอาคารเรียน อาคารฝึกอาชีพ และโรงอาหารจนสำเร็จโดยเช่าที่ธรณีสงฆ์ ซึ่งเป็นวัดแสนเมืองมาร้าง และได้ย้ายโรงเรียนมาอยู่ในที่ปัจจุบัน เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2507 โดยทูลเชิญสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จเป็นองค์ประธานในการเปิดอาคารเรียนหลังแรก ในปี พ.ศ. 2509 โรงเรียนได้งบประมาณจากกรมสามัญศึกษา สร้างอาคารเอนก 2 ชั้น ชั้นล่างใช้เป็นอาคารเรียน ชั้นบนใช้เป็นหออนนักรเรียนหญิง ต่อมาในปี พ.ศ. 2523 คณะกรรมการมูลนิธิได้ดำเนินการมอบโอนกิจการของโรงเรียนให้กับกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และในปี พ.ศ. 2530 กรมสามัญศึกษา ได้จัดสรรงบประมาณจำนวน 4 ล้านบาท เพื่อทำการก่อสร้างอาคารเรียนแบบพิเศษ 3 ชั้น จำนวน 1 หลัง มีใต้ถุนโล่งใช้งานเอนกประสงค์ ปัจจุบันนี้โรงเรียนจึงมีอาคารเรียน อาคารนอน และบริเวณจัดแสดงไว้ในแผนผัง

ถนนอาร์กซ์ ซอย 7

แผนผังแสดง

บริเวณภายใน

โรงเรียนสอน

คนตาบอด

ภาคเหนือ

จำนวนนักเรียน

ชั้นอนุบาล 1	21	คน
ชั้นอนุบาล 2	8	คน
ประถมปีที่ 1	11	คน
ประถมปีที่ 2	8	คน
ประถมปีที่ 3	9	คน
ประถมปีที่ 4	7	คน
ประถมปีที่ 5	9	คน
ประถมปีที่ 6	7	คน
มัธยมปีที่ 1	3	คน
มัธยมปีที่ 2	5	คน

จำนวนครู-อาจารย์

ครู-อาจารย์ของกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ	จำนวน	17	คน
ครูของมูลนิธิช่วยและให้การศึกษาคนตาบอดภาคเหนือ ที่เลี้ยงเด็ก	จำนวน	6	คน
คนครัว การโรง พนักงานขับรถยนต์	จำนวน	3	คน
	จำนวน	7	คน

ประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ทำการสัมภาษณ์นักเรียนทุกคนที่อยู่ในโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือ
สำหรับครู-อาจารย์ทุกคน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนทุกคน ใช้วิธีการส่งแบบสอบถาม
และให้กรอกส่งคืนยังพนักงานสำรวจ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากรายการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้สามารถกำหนดเครื่องมือรวบรวมข้อมูล
ได้ คือ

1. แบบสัมภาษณ์นักเรียน 1 ชุด สำหรับนักเรียนคาบอด โดยให้พนักงานสัมภาษณ์
ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ผ่านการฝึกอบรม เป็นพนักงานสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์นักเรียนแบ่งเป็น 7 ตอน คือ

1.1	ข้อมูลทั่วไป	15	ข้อ
1.2	ข้อมูลเศรษฐกิจ	3	ข้อ
1.3	ความเอาใจใส่ของบิดา-มารดา	7	ข้อ
1.4	ความต้องการของนักเรียน	12	ข้อ
1.5	ปัญหาของนักเรียน	30	ข้อ
1.6	กิจกรรมของนักเรียน	23	ข้อ
1.7	การใช้เวลาของนักเรียน	8	ข้อ

2. แบบสอบถามครู-อาจารย์ เจ้าหน้าที่ 1 ชุด โดยส่งมอบแบบสอบถามให้แก่ทุกคน
ให้กรอกส่งคืนยังพนักงานสำรวจ แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ตอน คือ

2.1	ข้อมูลทั่วไป
2.2	ความต้องการของนักเรียน
2.3	ปัญหาของนักเรียน
2.4	กิจกรรมของนักเรียน
2.5	ความคิดเห็นของผู้ตอบ
2.6	ข้อเสนอแนะของผู้ตอบ

3. แบบสังเกตกิจกรรมของนักเรียน ประกอบด้วยการสังเกตในช่วงเวลาตั้งแต่เช้า
จนเย็น บันทึกกิจกรรมที่สังเกตเห็นซึ่งแยกเป็นประเภท คือ กีฬา ฝึกอาชีพ นันทนาการ กิจกรรม-
การเรียนรู้ กิจกรรมทางศาสนา ประเพณี ฯลฯ มีหลักในการดำเนินการสังเกต คือ ประเภทของ
กิจกรรม อุปกรณ์เครื่องมือที่ใช้ จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมและเพศ เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรม

การตรวจสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม รวมทั้งแบบสังเกตกิจกรรม เข้าสู่การพิจารณาของคณะผู้วิจัย และที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาว่า คำถามใดค่อนข้างยากเมื่อนำไปสอบถามนักเรียนตามอดจะตอบไม่ได้ ที่ประชุมได้พิจารณาตัดทอนรายการให้ล้นน้อย และตัดแปลงข้อความใหม่บ้าง รวมทั้งเพิ่มเติมข้อความที่สมควรถาม

เมื่อแก้ไขเครื่องมือวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัยและที่ปรึกษาแล้ว ได้นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนตามอด ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่ง นำแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ทำการทดสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง จนสามารถนำไปใช้จริงได้อย่างดี

การรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลเป็นไปอย่างมีระบบ และได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือ คณะผู้วิจัยได้ทำการฝึกอบรมพนักงานสัมภาษณ์ทุกคนที่จะทำการสัมภาษณ์นักเรียนให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาคั้งนี้ และศึกษาข้อคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจ พนักงานสัมภาษณ์เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสาขาสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งผ่านการการศึกษาในวิชาระเบียบวิธีวิจัยมาแล้วทำให้มีความเข้าใจ และสามารถทำการสัมภาษณ์อย่างได้ผล เมื่อได้รับแบบสัมภาษณ์กลับคืนได้ทำการตรวจสอบคำตอบของทุกชุดอย่างละเอียด หากแบบสัมภาษณ์ไม่สมบูรณ์ พนักงานสัมภาษณ์ต้องนำกลับไปถามใหม่ สำหรับแบบสังเกตกิจกรรมนั้น มอบให้พนักงานสัมภาษณ์ไปสังเกตการณ์กิจกรรมในวันธรรมดา และวันหยุดของนักเรียน ตลอดวันและบันทึกตามรายการที่มีอยู่ในแบบสังเกตนั้น ส่วนการรวบรวมข้อมูลจากครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน คณะผู้วิจัยได้มอบแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ผู้รับผิดชอบประสานงานในเรื่องนี้ นำไปแจกให้แก่ครู-อาจารย์ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ทุกคน เพื่อขอความร่วมมือกรอกส่งคืนมายังคณะผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 15 ฉบับ จากจำนวนบุคลากรทั้งหมด 33 คน

การจัดการกับข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลมาแล้ว ได้ทำการตรวจความถูกต้องของคำตอบในแต่ละฉบับของแบบสอบถาม และความครบถ้วนของคำตอบ หลังจากนั้นได้ออกแบบคู่มือลงรหัสตามแบบสอบถามทั้ง 2 ชุด นำแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์บันทึกข้อมูล แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นแรกจะเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนตาบอด แบบพรรณนา โดยใช้ อัตราส่วนร้อยละ หลังจากนั้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานโดยวิธีตารางไขว้ (Cross-tabulation) เพื่อใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-square) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร กับปัญหาของนักเรียนตาบอด ตัวแปรอิสระที่นำมาอธิบายสมมติฐานนั้น ได้แก่ เพศ อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา ระดับความพิการ ระยะเวลาในการพิการ ตัวแปรตามคือ ปัญหาการเรียนตาบอด และความต้องการของนักเรียนตาบอด

สมมติฐานในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานของการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้คือ

1. นักเรียนที่มีบิดามีอาชีพรับราชการ น่าจะมีปัญหาทางด้านร่างกายน้อยกว่านักเรียนที่มีบิดามีอาชีพอื่น
2. นักเรียนที่ตาบอดสนิทน่าจะมีปัญหาทางด้านร่างกายมากกว่านักเรียนที่มองเห็น-
เลื่อนกลาง